

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 21 grudnia 2023 r.
wystąpienia Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie
z 2 listopada 2023 r.
w przedmiocie rozstrzygnięcia sporu o właściwość funkcjonalną pomiędzy
Wojskowym Sądem Garnizonowym w Warszawie a Wojskowym Sądem
Okręgowym w Warszawie w zakresie rozpoznania środków odwoławczych,
na podstawie art. 38 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

**rozstrzygnąć spór o właściwość funkcjonalną między
Wojskowym Sądem Garnizonowym w Warszawie, a Wojskowym
Sądem Okręgowym w Warszawie w ten sposób, że wskazać
Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie jako właściwy do
rozpoznania sprawy, tj. rozpoznania zażalenia obrońcy
podejrzanego gen. bryg. R. J. i osobistego zażalenia
podejrzanego płk. R. M. na postanowienie prokuratora Wydziału
do spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w Warszawie z 20
grudnia 2022 r., wydane w sprawie sygn. akt PO VIII Ds.[...]**

UZASADNIENIE

W dniu 20 grudnia 2022 r. prokurator Wydziału do spraw Wojskowych
Prokuratury Okręgowej w Warszawie, wydał w sprawie o sygn. akt PO VIII Ds.[...],
toczącej się przeciwko, między innymi, gen. bryg. R. J. i płk. R. M. postanowienie o

zwolnieniu z tajemnicy telekomunikacyjnej.

W punkcie 1 sentencji orzeczenia, przywołując jako podstawę prawną, podjętej decyzji przepis art. 180 § 1 k.p.k., zwolnił [...] obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej - telekomunikacyjnej.

W punkcie 2 sentencji orzeczenia, zażądał wydania, szczegółowo tam wymienionych danych, korespondencji i informacji, przywołując, jako podstawę prawną art. 218 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 236a k.p.k.

W pouczeniu o możliwości zaskarżenia, wydanego postanowienia, wskazał, iż zażalenie przysługuje do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 465 § 2 k.p.k.), co koreluje ze zdaniem drugim art. 180 § 1 k.p.k.

W złożonych zażaleniach na przedmiotowe postanowienie strony zaskarżyły je w zakresie pkt. 1 i 2 lit b i c postanowienia, a zatem zarówno w zakresie zastosowania art. 180 § 1 k.p.k., jak i art. 218 § 1 i 2 k.p.k.

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie, postanowieniem z 6 lipca 2023 r., sygn. akt Kp.29/23, stwierdził swą niewłaściwość do rozpoznania zażalenia obrońcy gen. bryg. R. J. i zażalenia płk. R. M., na postanowienie prokuratora Wydziału do spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w Warszawie o zwolnieniu z tajemnicy zawodowej - telekomunikacyjnej z 20 grudnia 2022 r., wydane w sprawie o sygn. akt PO VIII Ds.[...] i na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 236 § 1 k.p.k. w zw. z art. 652 pkt 2 k.p.k. i art. 653 § 2 i 3 k.p.k., przekazał je do rozpoznania sądowi właściwemu, tj. Wojskowemu Sądowi Garnizonowemu w Warszawie.

W uzasadnieniu orzeczenia, Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie, przedstawiając argumenty, przemawiające za zapadłym rozstrzygnięciem, wskazał, że w skarżonym postanowieniu, prokurator błędnie pouczył, iż zażalenie przysługuje do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, albowiem zgodnie z treścią art. 236 § 1 k.p.k. w zw. z art. 653 k.p.k., właściwym do rozpoznania zażalenia jest Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie, ponieważ w jego okręgu, prowadzone jest postępowanie.

Postanowieniem z 2 listopada 2023 r. Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie zwrócił się do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie sporu o właściwość, pomiędzy Wojskowym Sądem Garnizonowym w Warszawie i Wojskowym Sądem Okręgowym w Warszawie, dotyczącego kompetencji

w przedmiocie rozpoznania, złożonych w terminie zażaleń poprzez ustalenie, że sądem właściwym do rozpoznania środków odwoławczych jest Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wystąpienie Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 654 § 1 - 5 k.p.k. Wojskowy Sąd Okręgowy rozpoznaje sprawy o przestępstwa, popełnione przez żołnierzy posiadających stopień majora i wyższy (właściwość rzeczowa). Śledztwo prowadzone w niniejszej sprawie o sygn. PO VIII Ds.[...], toczy się przeciwko kilku osobom, w tym dotyczy gen. bryg. R. J. oraz oficera starszego – płk. R. M., którzy podejrzani są o popełnienie wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, przestępstwa określonego w art. 231 § 2 k.k. w zb. z art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zb. z art. 267 § 1 k.k. w zb. z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., co przesądza o tym, iż sądem właściwym do rozpoznania sprawy jest Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2022 r. sygn. akt I KZ 18/22).

Zaskarżone postanowienie obejmowało swoim przedmiotem zarówno zwolnienie z tajemnicy (pkt 1), jak i żądanie wydania określonych danych i informacji (pkt 2). Zaskarżenie tych decyzji procesowych ustawodawca uregulował odmiennie. Na postanowienie o zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy na podstawie art. 180 § 1 k.p.k., zażalenie przysługuje na zasadach ogólnych, co oznacza, że w postępowaniu przygotowawczym wnosi się je do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 465 §2 k.p.k. w zw. z art. 180 § 1 zd. drugie k.p.k.). W przedmiotowej sprawie będzie to Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (art. 654 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 654 § 3 k.p.k. oraz art. 651 § 1 i 2 k.p.k.). Natomiast zażalenie na żądanie wydania rzeczy, w tym danych teleinformatycznych lub przeszukanie w celu ich pozyskania, zarządzone w postępowaniu przygotowawczym stosownie do art. 236 k.p.k. w zw. z art. 236 a k.p.k. przysługuje do sądu rejonowego, w okręgu którego prowadzone jest postępowanie. W realiach

niniejszej sprawy będzie to Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie (art. 653 § 2 i 3 k.p.k.). Oczywiście jest w tej sytuacji procesowej, iż decyzja podjęta przez prokuratora, polegająca na zwolnieniu [...] z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej - telekomunikacyjnej, opisana w punkcie 1. sentencji orzeczenia nie może zostać poddana kontroli Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie, gdyż doprowadziłoby to do obrazy przepisów art. 180 § 1 zdanie drugie k.p.k. oraz art. 465 § 2 k.p.k. (por. Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. J. Skorupka, Warszawa 2023, tezy do art. 654, w tym: C. Rozpoznanie środków odwoławczych, pkt. 2 i 3 - kryterium stopnia wojskowego w zakresie właściwości funkcjonalnej). Stanowisko to znalazło odzwierciedlenie w rozpoznawanym postanowieniu Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie, korespondującym ze stanowiskiem prokuratora, który wydał zaskarżone postanowienie o zwolnieniu z tajemnicy telekomunikacyjnej i pouczył, iż zażalenie na wydane postanowienie, służy do sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

Rozważenia wymaga zatem czy zażalenia winien rozpoznać w całości Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie, czy też każdy z sądów w zakresie swojej właściwości.

Abstrahując od tego, że rozpoznanie przedmiotowych zażaleń przez Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie z naruszeniem art. 180 § 1 zd. drugie k.p.k. w zw. z art. 465 § 2 k.p.k. i art. 654 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 654 § 3 k.p.k., skutkowałoby zaistnieniem w postępowaniu incydentalnym bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2023 r. sygn. akt I KO 78/23), to także względy ekonomiki i pragmatyki procesowej przemawiają w przypadku zbiegu właściwości sądów wojskowych różnego rzędu, za rozpoznaniem poszczególnych środków odwoławczych w pełnym zakresie w jednym postępowaniu zażaleniovym przez sąd wyższego rzędu, adekwatnie do stosowanej odpowiednio reguły z art. 656 § 2 k.p.k. Prowadzi to do konkluzji, iż sądem predystynowanym do rozpoznania zażaleń, złożonych na postanowienie prokuratora Wydziału do spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w Warszawie, wydane w sprawie o sygn. akt PO VIII Ds.[...], toczącej się przeciwko między innymi, gen. bryg. R. J. i płk. R. M. jest Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (właściwość funkcjonalna - art. 654 § 3

k.p.k.).

Przepisy art. 38 § 1 k.p.k., art. 652 k.p.k. i art. 655 § 1 pkt 3 k.p.k., określające tryb postępowania w przypadku zaistnienia, wymienionego sporu pomiędzy wskazanymi sądami wojskowymi stały się podstawą normatywną tego, iż powstały spór w zakresie właściwości funkcjonalnej podlegał rozstrzygnięciu przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r. sygn. akt I KO 80/23).

Mając powyższe na uwadze, orzeczono, jak w sentencji.

(B.B.)

[ms]